

Istanbulské úmluvě se vyhněme obloukem

JUDr. PhDr. Tomáš Břicháček, Ph.D.

Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí z roku 2011 (tzv. Istanbulská úmluva) zatím ratifikovalo 33 států a plánuje to i Evropská unie jakožto mezinárodní organizace v mezích svých pravomocí.

Přistoupení České republiky se chystá již několik let, avšak toto téma zůstávalo dlouho mimo pozornost širší veřejnosti. Není na tom nic překvapivého, vezmeme-li v úvahu líbivě znějící název i skutečnost, že vláda ratifikaci od začátku prezentuje spíše jako symbolický akt, který vlastně mnoho nezmění. Ministr spravedlnosti Jan Kněžínek nedávno v tomto duchu prohlásil: „Ta úmluva v podstatě žádné změny v českém právním řádu nevyvolá právě proto, že drtivá většina věcí, která úmluva upravuje, již je v českém právním řádu promítnuta a přihlášení se k ní je zejména přihlášení se k těm hodnotám, a to i tedy na poli mezinárodním.“^[1] Mohlo by se tedy dobře zdát, že jde jen o další z řady lidskoprávních úmluv sjednaných v rámci Rady Evropy.

Díky opozici z prostředí různých církví a občanských iniciativ i ojedinělým hlasům na naší politické scéně se postupně rozšířilo povědomí, že s touto mezinárodní smlouvou nebude všechno tak úplně v pořádku. Významnou zásluhu na tom má i Monsignor Petr Piřha, který záležitost zviditelnil ve svém svatováclavském kázání.

V tomto textu bych chtěl uvést několik zásadních důvodů, proč se domnívám, že kritika je zcela na místě a že k Istanbulské úmluvě bychom přistupovat v žádném případě neměli.

1. Gender na prvním místě

A. Istanbulská úmluva v sobě nese velmi silnou ideologickou zátěž.

Více než co jiného je plodem genderového feminismu a prostředkem jeho prosazování. Z řady ustanovení a hlavně z preambule a důvodové zprávy tato ideologie přímo prýští.

Jde o první lidskoprávní úmluvu, která vedle biologického pohlaví pracuje s pojmem „gender“; definuje jej jako „sociálně ustanovené role, chování, jednání a vlastnosti, které příslušná společnost pokládá za odpovídající pro ženy a muže“. V návaznosti na něj používá koncepty jako „genderová identita“, „genderově podmíněné násilí na ženách“, „genderová citlivost“, „genderové role“ apod. Smluvní strany se zavazují, že do provádění a hodnocení dopadu Úmluvy „začlení genderové hledisko a že budou podporovat a účinně prosazovat princip rovnosti mezi ženami a muži a posílení postavení žen“ (čl. 6).

Genderistickou optikou je jednak pohlaví chápáno jako sociální konstrukt a věc sebezpetí jedince, jednak je vše kolem nás poměřováno z hlediska „genderové rovnosti a korektnosti“. Ratifikací Úmluvy by byl tento přístup vtažen i do českého

právního řádu, etabloval by se zde a hrozilo by jeho postupné prorůstání do všech právních odvětví, a tedy i do všech oblastí života. Nelze ani vyloučit snahy zahrnout Úmluvu do ústavního pořádku.[2]

Úhelným kamenem Úmluvy je teze, podle níž násilí na ženách má být chápáno „genderově“. Preambule uvádí, že toto násilí je „projevem historicky nerovných mocenských vztahů mezi ženami a muži, které vedly k dominanci mužů nad ženami a k diskriminaci žen ze strany mužů, a bránily ženám v plném rozvoji“. Je prý „ze své strukturální povahy genderově podmíněným násilím“ a představuje „klíčový společenský mechanismus nutící ženy do podřízeného postavení vůči mužům“.

„Genderově podmíněné násilí na ženách“ je v textu definováno jako „násilí zaměřené proti ženě proto, že je žena, nebo které postihuje ženy ve vyšší míře“. Důvodová zpráva dodává, že jde o „násilí vyplývající z genderových stereotypů“ a že tento druh násilí je „hluboce zakořeněn v sociálních a kulturních strukturách, normách a hodnotách, kterými se řídí společnost, a je často udržován kulturou popírání a mlčení“.

Odtud vychází silný akcent na převýchovu společnosti, zabalený do hávu prevence. Důvodová zpráva uvádí, že předcházení násilí proti ženám a domácímu násilí „vyžaduje dalekosáhlé změny v postoji široké veřejnosti, překonání genderových stereotypů a zvyšování povědomí“. Státy musí přijmout „opatření, která jsou nezbytná pro prosazování změn v mentalitě a postojích“. Cílem je „zasáhnout srdce a mysl jednotlivců, kteří svým jednáním přispívají k přetrvávání násilí“.

Smluvní strany se proto zavazují přijmout „nezbytná opatření k prosazování změn sociálních a kulturních vzorců chování žen a mužů za účelem vymýcení předsudků, obyčejů, tradic a veškerých dalších zvyklostí, které jsou založené na myšlence méněcennosti žen nebo stereotypním pojmání rolí žen a mužů“ (čl. 12).

Mezi konkrétní povinnosti patří jednak „pravidelně a na všech úrovních podporovat nebo uskutečňovat kampaně nebo programy zaměřené na zvýšení obecného povědomí a porozumění širokou veřejností různých projevů všech forem násilí spadajících do působnosti této Úmluvy, jejich dopadů na děti a nutnosti předcházení takovému násilí“ (čl. 13). Podle důvodové zprávy by přitom tato témata měla být podávána „genderově citlivým způsobem“ a měly by být zahrnuty informace o rovnosti žen a mužů, „nestereotypních genderových rolích“ a nenásilném řešení vztahů mezi osobami.

Dále musí smluvní státy učinit, je-li to zapotřebí, „nezbytné kroky k využívání výukového materiálu o otázkách jako je rovnost mezi ženami a muži, genderové role bez stereotypů, vzájemná úcta, nenásilné řešení konfliktů v mezilidských vztazích, genderově podmíněné násilí na ženách a právo na osobní integritu, který by byl přizpůsoben měnící se úrovni vnímání žáků a zahrnut do formálních školních osnov na všech úrovních vzdělávacího systému“. Zároveň mají podporovat uplatňování těchto zásad i v neformálních vzdělávacích zařízeních, stejně jako ve sportovních a kulturních zařízeních, zařízeních pro trávení volného času a v médiích (čl. 14).

Z ostatních prvků uvedme povinnost zajistit odpovídající školení příslušných odborníků, kteří mohou přijít do styku s oběťmi či pachateli násilí na ženách a

domácího násilí, „o předcházení a odhalování takového násilí, o rovnosti mezi ženami a muži, o potřebách a právech obětí, stejně jako o tom, jak předcházet druhotné viktimizaci“ (čl. 15). Dále je zde povinnost podněcovat zapojení soukromého sektoru, sektoru informačních a komunikačních technologií (ICT) a médií do provádění Úmluvy. Tyto subjekty by mimo jiné měly být vedeny k tomu, aby přijaly vnitřní pokyny a samoregulační standardy „pro předcházení násilí na ženách a zvýšení úcty k jejich důstojnosti“ (čl. 17). Podle důvodové zprávy by takové standardy v případě sektoru ICT a médií měly zavazovat mimo jiné ke „zdržení se škodlivé genderové stereotypizace a šíření ponižujícího obrazu žen“ či k „genderově citlivému a nesezacechtivému mediálnímu pokrytí“ násilí proti ženám.

Ke všem těmto převýchovným opatřením dodejme, že Evropský parlament ve svém usnesení k Úmluvě pochvalně kvitoval, že tato „poskytuje solidní základ pro změnu společenských struktur, které vytvářejí, legitimizují a udržují násilí páchané na ženách, a poskytuje nástroje k zavedení opatření za tímto účelem“.[3]

B. Uvedená ustanovení a výroky ukazují pravou podstatu Istanbulské úmluvy i zvrácenost ideologie, jejímž je výronem.

Genderismus posouvá vztahy mužů a žen do roviny mocenského zápasu dvou konkurenčních skupin. Namísto ideálu komplementarity a harmonie nabízí třídní boj. Usiluje o dekonstrukci pohlavní identity muže a ženy, o relativizaci tradiční rodiny, o odstranění mravních limitů sexuálního chování a nakládání s vlastním tělem a obecně o radikální přestavbu společnosti ve jménu rovnosti. Nový genderově korektní člověk by měl být „osvobozen“ ze svazujícího rámce tradičních hodnot, zavedených společenských institutů a vzorců chování, ba i biologických daností.

Německá autorka Gabriele Kuby si všímá, že „přestože lidé pojem gender ani neznají, na ‚gender‘ se transformuje celá společnost. Jako každá utopická ideologie chce i tato stvořit nového člověka, takového člověka, který se naprojektuje podle vlastní libovůle.“ „Nikdy v dějinách se mocenské elity neopovážily politickými strategiemi a zákonnými opatřeními měnit sexuální identitu muže a ženy. Neměly k tomu know-how sociálního inženýrství. A právě to se v globálním měřítku děje dnes před našima očima.“[4]

„Gender“ je těžkou nemocí naší civilizace, která rozleptává její základní stavební kameny i pojivo mezi nimi. Je útokem na lidskou přirozenost a vzpourou proti spontánnímu řádu. Je zosobněním nenávisti a nepokory. Přináší svár, dezorientaci a rozvrat.

Prvořadým úkolem všech zastánců normálního světa je proti tomuto nebezpečí bojovat. Naší povinností je rovněž ohradit se proti nehoráznému osočování naší kultury z toho, že má násilí proti ženám zakódováno ve své struktuře. Jak v této souvislosti připomněli i naši biskupové, křesťanské tradici je vlastní úcta k ženě, která vychází z její nezastupitelné role při předávání života, zásada zvýšené ochrany žen v nebezpečných situacích a další formy rytířského chování vůči ženám.[5] Ptejme se, která civilizace došla v tomto ohledu dále než my! Namísto seabemrškačství je namísto hrdost. Pokud někdo tuto vznešenou tradici ohrožuje a ničí, jsou to právě genderisté.

2. Antidiskriminační ostny

A. Zatímco o intoxikaci genderovou ideologií se běžně hovoří, jiný stěžejní rys Istanbulské úmluvy zůstává téměř nepovšimnut. Je jím skutečnost, že jde o nový nástroj antidiskriminačního práva.

Antidiskriminační přístup se nespokojí se zakotvením rovných práv na ústavní úrovni, ale požaduje přijetí legislativních opatření pro aktivní prosazování rovnosti v každodenním životě. Jádrem antidiskriminačního práva je neostře vymezený koncept zákazu diskriminace podle stanovených kritérií, jejichž pestrá množina se postupně rozrůstá. Dalšími charakteristickými rysy jsou různé formy zvýhodnění cílových chráněných skupin (obrácené důkazní břemeno v soudních řízeních, kvóty apod.), vytváření specializovaných dozorových orgánů, zapojení lobbistických „nevládních“ organizací do prosazování této legislativy či „osvětové“ kampaně. Celá úprava bývá prosycena neurčitými právními pojmy, které jsou ponechány soudnímu výkladu.

Obecně platí, že antidiskriminační legislativa dává pojmu rovnost široký a hlavně stěží předvídatelný obsah. Poskytuje pobídky pro bujení soudních a jiných řízení. Vytváří prostor pro aktivismus a exhibicionismus progresivistických soudců, dozorových úředníků, ombudsmanů apod. Výsledkem mohou být vtíravé zásahy do soukromí a soukromoprávních vztahů, porušování svobody myšlení, svědomí a náboženského vyznání, šikanování lidí ze strany státní moci, právní nejistota, zpochybnění práva na spravedlivý proces, dotěrné kampaně i hysterické štvance. Ve společnosti vzniká klima honu na čarodějnice.

V našem prostředí byla problematičnost tohoto přístupu vnímána vždy poměrně silně. Připomeňme na nesnadnou cestu přijímání antidiskriminačního zákona, v jejíž závěrečné fázi Senát přijal velmi neobvyklé usnesení: „Senát považuje antidiskriminační zákon za nástroj implementace požadavků vyplývajících z evropského práva, za jejichž neprovedení hrozí České republice sankce. Neztotožňuje se však s charakterem normy, která umělým způsobem zasahuje do přirozeného vývoje společnosti, nerespektuje kulturní odlišnosti členských států a požadavek rovnosti ve výsledku povyšuje nad princip svobody volby. Senát žádá vládu, aby nedávala souhlas s přijetím dalších antidiskriminačních předpisů na úrovni EU.“

B. Istanbulská úmluva si stanoví jako jeden ze základních cílů „příspěť k odstranění všech forem diskriminace žen a prosazovat skutečnou rovnost mezi ženami a muži, včetně posílení postavení žen“. Podle preambule totiž „uplatnění rovnoprávnosti mezi muži a ženami de jure i de facto představuje klíčový element prevence násilí vůči ženám“.

Úmluva obecně zavazuje smluvní strany k zákazu diskriminace žen, respektive požaduje zajištění rovnosti žen a mužů (čl. 4 odst. 2). V konkrétnější rovině pak samo násilí na ženách považuje za diskriminaci – definováno je jako „porušení lidských práv a forma diskriminace žen“, které znamená „všechny činy genderově podmíněného násilí, které vedou nebo mohou vést k fyzické, sexuální, psychické nebo ekonomické újmě nebo utrpení žen, včetně hrozeb takovým činem, donucování či svévolného zbavení svobody, ať na veřejnosti nebo v soukromí“.

Na první pohled je zřejmé, že toto vymezení je velmi neostré a bude umožňovat nejrůznější výklady. Ani navazující ustanovení, která požadují postih konkrétních forem násilí, vesměs k upřesnění nepřispívají – jsou zde sice některé úzce definované skutkové podstaty (srov. čl. 37–39), jiné jsou však naopak velmi vágní (srov. čl. 33–36 a 40). Přitom nestřídmý výklad takových kritérií jako je fyzická, sexuální, psychická nebo ekonomická újma, může dodat pojmu násilí a diskriminace konzistenci žvýkačky.

Expanzivní interpretace je obsažena už v samotném textu Úmluvy, když za závažnou formu násilí je označeno i sexuální obtěžování, přičemž jeho definice je pojata velmi zešíroka. Rozumí se jím „jakákoli forma nežádoucího verbálního, neverbálního či fyzického projevu sexuální povahy s cílem či následkem porušení důstojnosti druhé osoby, obzvláště pokud toto chování vytváří zastrašující, nepřátelské, ponižující, pokořující či urážlivé prostředí“. Požaduje se pro něj trestní či jiný právní postih (čl. 40). Důvodová zpráva uvádí, že verbálním projevem jsou slova či zvuky vyjádřené nebo sdělené pachatelem, jako např. vtipy, otázky, poznámky“. Mezi neverbální projevy jsou zmiňovány např. „výrazy obličeje, pohyb rukou nebo symboly“.

Evropský parlament zase vyslovil názor, že jednu z forem násilí páchaného na ženách a dívkách představuje „odpírání sexuálního a reprodukčního zdraví a služeb souvisejících se sexuálními a reprodukčními právy, včetně bezpečného a legálního přerušování těhotenství“. Konstatoval také, že „ženy a dívky musejí mít kontrolu nad svým tělem a svojí sexualitou“ a vyzval všechny členské státy, aby zaručily „komplexní sexuální vzdělávání“.[6]

C. Antidiskriminační zápal pravidelně vede k přehlížení nespravedlností, jež se vytvářejí vůči těm, kteří nepatří k cílové chráněné skupině. Těžko ovšem hledat nástroj, který by v tomto ohledu zacházel tak daleko jako Istanbulská úmluva. Jednosměrná orientace na schéma muž agresor – žena oběť je základní linií celého textu. Muži a chlapi jsou vnímáni jako odvěcí utlačovatelé žen a potenciální pachatelé násilí. Právě v tom přece tkví ústřední koncept „genderově podmíněného násilí na ženách“ a představy tvůrců Úmluvy o jeho prevenci.

Sotva co na tomto celkovém vyznění mění ustanovení, jímž jsou smluvní strany vyzvány, aby Úmluvu uplatňovaly na všechny oběti domácího násilí; jde o drobnou úlitbu, která má zřejmě jen přispět k tomu, aby se Úmluva lépe „prodávala“. Muž týraný ženou, ani muž v situaci, kdy je násilí oboustranné, nebude mít v případném soudním sporu situaci nijak jednoduchou.

Výslovně je zdůrazněno, že „opatření, která jsou nezbytná k zabránění genderově podmíněnému násilí a k ochraně žen před ním, nebudou podle této Úmluvy pokládána za diskriminaci“ (čl. 4 odst. 4). Toto ustanovení můžeme vnímat nejen jako dodatečné potvrzení a posvěcení uvedeného jednosměrného pohledu, ale také jako otevření cesty k tzv. pozitivní diskriminaci.

Spravedlnost by utrpěla další citelnou ránu, pokud by Úmluva byla vykládána tak, že vyžaduje prolomení advokátní mlčenlivosti. Pochybnosti v tomto směru vzbuzuje ustanovení o tom, že pravidla mlčenlivosti, která se podle vnitrostátního práva vztahují na některé profesní skupiny, nemají bránit jejich příslušníkům v možnosti za vhodných podmínek podat oznámení o podezření ze spáchání závažných násilných činů upravených Úmluvou (čl. 28). Ačkoli ze samotného textu bezprostředně nevyplývá, že by se týkal advokátů, a důvodová zpráva hovoří o možnosti smluvního státu určit takové profese a přesné podmínky, Česká advokátní komora se možných negativních důsledků obává.[7] Problémem je, že nikdo nemůže vědět, jakým směrem se bude ubírat výklad ze strany dozorové expertní skupiny GREVIO, úřadů a soudů.

D. Konečně je třeba upozornit na ustanovení, podle kterého provádění Úmluvy smluvními stranami, zvláště opatření na ochranu práv obětí, musí být zajištěno „bez jakékoliv diskriminace, zejména diskriminace na základě pohlaví, genderu, rasy, barvy pleti, jazyka, vyznání, politického nebo jiného smýšlení, národnostního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, sexuální orientace, genderové identity, věku, zdravotního stavu, zdravotního postižení, rodinného stavu, postavení migranta nebo uprchlíka či jiného postavení“ (čl. 4 odst. 3).

Povšimněme si, že mezi množstvím zakázaných kritérií figuruje vedle (biologického) pohlaví a sexuální orientace i „gender“ a „genderová identita“ (!). Třebaže uvedený požadavek se vztahuje jen k právům vyplývajícím z Úmluvy, může dobře posloužit jako odrazový můstek pro etablování těchto měřítek napříč antidiskriminačním právem – ať už na základě legislativních změn nebo soudcovského aktivismu.

3. Hůl v rukou aktivistů

A. Značný díl moci nad uváděním Istanbulské úmluvy v život je svěřen do rukou – klausovsky řečeno – „nevolených, ale vyvolených“. Genderoví, LGBT(...), lidskoprávní a další aktivisté na různých úrovních získávají užitečný prostředek pro přestavbu světa podle svých představ, hůl na své odpůrce i poukaz na stále dosypávaný žlab.

B. Z tohoto pohledu je klíčovým prvkem mechanismus kontroly dodržování Úmluvy (čl. 66–70), v němž hraje ústřední úlohu Expertní skupina pro potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (GREVIO). Ta se skládá z 10 až 15 členů, které volí na čtyřleté období Výbor smluvních stran. Jsou vybíráni z občanů smluvních států „s přihlédnutím ke genderové a zeměpisné vyváženosti, stejně jako multidisciplinární odbornosti“. Mělo by jít o osoby „s vysokým morálním charakterem, znám[é] pro jejich uznávané odborné schopnosti v oblastech lidských práv, rovnosti pohlaví, násilí na ženách a domácího násilí, nebo pro pomoc a ochranu obětem, nebo které prokázaly odborné zkušenosti v

oblastech upravených touto Úmluvou“.

GREVIO, jehož členové jsou nadáni výsadami a imunitami, bude hodnotit situaci v jednotlivých státech. Za tím účelem bude pravidelně sbírat informace od vnitrostátních orgánů, od „nevládních organizací a občanské společnosti“, od vnitrostátních institucí na ochranu lidských práv i od příslušných orgánů Rady Evropy a zároveň bude moci podnikat inspekční návštěvy. Na konci procesu GREVIO schválí zprávu a závěry týkající se uplatňování Úmluvy v daném státě. Výbor smluvních stran na tomto podkladě může vydat pro daný stát doporučení.

Pokud GREVIO obdrží „spolehlivé informace poukazující na situaci, kdy problémy vyžadují okamžitou pozornost k předejití nebo omezení rozsahu nebo počtu závažných porušení Úmluvy“, může požadovat po tomto státě „bezodkladné předložení zvláštní zprávy týkající se opatření přijatých k předejití závažného, rozsáhlého nebo dlouhotrvajícího vzorce násilného chování vůči ženám“. Po provedení šetření, které může zahrnovat inspekční návštěvu v daném státě, zašle GREVIO tyto závěry dotčené smluvní straně a tam, kde je to vhodné, i výboru smluvních stran a Výboru ministrů Rady Evropy, společně s připomínkami a doporučeními.

GREVIO bude rovněž oprávněno ve vhodných případech přijímat obecná doporučení k provádění Úmluvy. Důvodová zpráva vysvětluje, že tato doporučení se netýkají jednotlivých zemí, ale mají společný význam pro všechny smluvní strany. Ačkoli nejsou právně závazná, budou prý sloužit jako „důležitá reference pro strany tím, že budou vytvářet větší porozumění různým tématům v Úmluvě a nabízet jasná vodítka, která mohou přispět k účinnému provádění ustanovení Úmluvy.“

Nevyžaduje příliš mnoho představivosti odhadnout, jaký typ lidí bude v GREVIO zasedat, a jaká doporučení bude tento orgán vydávat. Ostatně předzvěstí toho je už první desetičlenná sestava[8] a dosud publikované zprávy o situaci ve smluvních státech (např. Dánsko již sklídilo kritiku za to, že jeho systém ochrany proti násilí v rodině a partnerských vztazích je příliš „genderově neutrální“ a že se z něj vytratilo „genderové chápání“ tohoto násilí a „genderový narativ“[9]).

Výklad Úmluvy v rukou GREVIO bude nepochybně živelný. I ta ustanovení, která se zdánlivě zdají být nekontroverzní a bezproblémová – např. kriminalizace psychického, fyzického nebo sexuálního násilí či nebezpečného pronásledování – mohou postupně nabývat nových rozměrů. Různé obavy, které v souvislosti s Úmluvou zaznívají tak nelze předem odmítnout jako nepodložené fámy.

Monitorovací mechanismus se stane prostředkem politického nátlaku na smluvní státy. Zákonodárci, kteří by se snad nechtěli podrobit pokrokovému výkladu expertů dobrovolně, budou nejspíše brzy umravněni či obežiti progresivistickými soudci, ať už vnitrostátními, nebo třeba těmi ve Štrasburku či Lucemburku.

C. Druhým prvkem je zdůraznění role lobbistických „nevládních“ organizací. Platí, že smluvní strany mají povinnost „uznávat, podněcovat a na všech úrovních podporovat činnost příslušných nevládních organizací a občanské společnosti, které působí v oblasti boje proti násilí na ženách, a zavedou účinnou spolupráci s těmito organizacemi“ (čl. 9). Počítá se s jejich zapojením do osvětových kampaní (čl. 13), do poskytování služeb obětem (čl. 18) či podávání informací expertní skupině GREVIO (čl. 68 odst. 5). Měly by pro ně být vyčleněny přiměřené finanční zdroje (čl. 8).

D. Konečně každý dokument toho druhu je vodou na mlýn pro aktivisty ve státní správě (zvláště ve specializovaných orgánech či útvech pro lidská práva či rovnost), ve funkcích typu veřejného ochránce práv i pro jejich souputníky v soudcovských talárech. Jedni, druzí i třetí v něm mohou najít podklad pro svoje dalekosáhlé ambice na poli „společenského pokroku“.

4. Nepotřebnost a nekonceptnost

A. Ochrana žen před násilím je v České republice na solidní úrovni. Zejména stávající legislativa (trestněprávní postih, institut vykázaní, úprava práv obětí, občanskoprávní ochranná opatření) se jeví být plně dostačující. Důležité je tuto úpravu řádně uplatňovat v praxi a zajistit vymahatelnost práva.

Istanbulská úmluva ve svých věcných ustanoveních neobsahuje žádná dodatečná inovativní řešení, která by obohatila náš systém. Nepřímým přiznáním toho je analýza připravenosti ČR k přístupu, kterou připravilo Ministerstvo spravedlnosti v roce 2015. Z ní vyplynulo, že je třeba provést toliko několik velmi drobných změn v trestním zákoníku.[10] Následně navržená novela, která je nyní v závěrečné fázi legislativního procesu, tento přístup potvrdila.[11] Výmluvný je taktéž v úvodu citovaný výrok ministra Kněžínska.

Vnucuje se jistě otázka, proč bychom se měli stát smluvní stranou smlouvy, již podle mínění našich úřadů český právní řád v podstatě již nyní vyhovuje.

Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády k tomu namítá, že trestněprávní rovina tvoří jen asi třetinu celé úmluvy. „Úmluva totiž obsahuje opatření v oblasti prevence, dostupnosti služeb pro oběti, telefonních linek pomoci, školení odborníků a odbornic, vzdělávání apod. A v řadě těchto oblastí Česká republika výrazně zaostává.“ Problémem je prý např. neexistence specializovaných azylových domů pro oběti, přetrvávající vysoká míra společenské tolerance k určitým formám násilí či roztržitost systému pomoci obětem. Tyto výzvy podle autorů Úmluva „samozřejmě sama o sobě nevyřeší. Ale poskytne účinný rámec a návod pro další aktivity státu. Také pomůže tomu, aby prevence domácího násilí byla vnímána jako priorita bez ohledu na aktuální politické klima. Kromě tohoto praktického významu má ratifikace úmluvy i silný symbolický význam – ve vztahu k obětem, pomáhajícím profesím i směrem k

Radě Evropy.“[12]

Uvedené vývody odboru rovnosti žen a mužů – který je klíčovou baštou genderových aktivistů v české státní správě – v podstatě potvrzují, že konkrétní věcná ustanovení Úmluvy nic nového nepřinášejí, a že genderisté se upínají především na neurčité ideologicky podbarvené závazky z oblasti prevence. Tomu, co se za onou „prevencí“ skrývá, jsme se věnovali podrobně výše (sub 1).

Úmluvu, která po věcné stránce náš systém nijak nerozvine, zatímco jinak obsahuje jen nebezpečný ideologický balast, nepotřebujeme! Mezinárodní smlouvy bychom měli uzavírat jen tehdy, pokud reagují na problémy s přeshraničním významem a přinášejí zřejmé výhody. Nemá smysl a není rozumné zabředávat do mezinárodních závazků a předávat moc cizím orgánům tam, kde si dobře vystačíme sami. Zvláště to platí v případech, kde existují přesahy do citlivých oblastí, jako je rodinná politika nebo vzdělávání. Ostražitost je obecně namístě v případě lidskoprávních smluv, neboť koncept lidských práv se dávno zvrátil v prostředek šíření a upevňování (zabetonování) programu progresivní levice.

B. Je nekoncepční a nesystémové, má-li být boj proti jednomu z tisíců sociálně patologických jevů uměle vyvýšen nad vše ostatní a učiněn zlatým teletem. Takto selektivně a poplatně ideologii by právo nikdy fungovat nemělo. Je snad něco méně vražda taxikáře nebo loupežné přepadení čerpací stanice s následkem těžké újmy na zdraví pumpaře?

Tam, kde by měly v tichosti konat svou každodenní práci policie, státní zastupitelství a soudy, vytváří aktivisté s hlasitým říčením politikum a sami se derou ke kormidlu a k penězovodům. Tam, kde by mělo být cílem odhalovat a trestat pachatele, dostává se do hledáčku společnost jako celek.

Závěr

Istanbulská úmluva klame tělem. Ušlechtilé cíle, za něž se schovává, a jichž se na první pohled týká většina jejího obsahu, jsou utopeny ve všeprostopupujících nebezpečných ideologických konceptech. Ve výsledku nejde ani tak o násilí na ženách a domácí násilí, jako o gender a antidiskriminaci. Je to jako s jablkem pro Sněhurku, které na povrchu třeba vypadá zdravě, je pěkně červené a blyští se, ale uvnitř je skrz nasáklé jedem. Na místě Sněhurky jsme tentokrát my všichni.

Indoktrinace, převýchova, represe, plivání na naši kulturu, vytváření klimatu konkurence a konfrontace mezi pohlavími, snaha vecpat neomarxistické pojetí rovnosti do škol, na pracoviště, do médií, do sportu, do kultury, do domácností, do ložnic – to vše se pod půvabnou slupkou skrývá. Málokdy se setkáme s tak názornou ilustrací významu rčení vylít vaničku i s dítětem; zlé zacházení jednotlivých mužů s jednotlivými ženami má být řešeno v podstatě postupným odstraněním pohlaví.

Úmluva je trojským koněm, který má sloužit pro vtažení základních postulátů genderismu do mezinárodního práva a do právních řádů smluvních států. Abychom mu otevřeli brány, je nalakován v barvách zdánlivě nekontroverzního tématu, na kterém se přeci všichni musí shodnout. Kdo by se odvážil něco namítnout proti nutnosti chránit oběti násilí?

Tuto lest musíme umět prohlédnout. Neomarxisté si týrané ženy berou jako svůj štít a zneužívají je pro prosazení vlastní politické agendy. Sami se staví do role ochránců a nositelů pokroku, zatímco odpůrce mohou cejchovat jako komplice agresorů, cyniky a omezence. Je to falešná a nedůstojná hra na city na způsob „syrských sirotků“.

Říci „ne!“ ratifikaci neznamena, že bychom se obraceli zády k obětem a přehlíželi význam jednoho druhu společensky škodlivého chování. Zajištění bezpečnosti a spravedlnosti vlastním občanům je prvořadým úkolem každého státu, který se chce nazývat vyspělým. Ochrana slabých a zranitelných je trvalou součástí křesťanských hodnot. Naše odmítnutí patří pouze a jedině zlu genderové ideologie, antidiskriminaci, sociálnímu inženýrství, aktivistům, kteří natahují ruce po moci i po veřejných penězích, a snaze přenášet další pravomoci na mezinárodní orgány tam, kde můžeme spoléhat na vlastní síly.

Žijeme v časech, kdy i ty nejvíce samozřejmé danosti jsou zpochybňovány, kdy moudrost zkušenosti je cejchována jako „předsudky“, kdy zažitá vzorce chování jsou coby „stereotypy“ dehonestovány a bořeny, kdy rozlišování dobra a zla je vysmíváno jako „černobílé vidění světa“, kdy sám pojem normality začíná být nekorektní. Istanbulska úmluva je zrcadlem své doby i tahounem dalšího pokračování negativních trendů. Poučme se z ní o stavu dnešního Západu, především se však varujme jejího chomoutu; dost na tom, že do něj strká hlavu Evropská unie.

Nepřestávejme hájit normální svět a přirozené vztahy mezi pohlavími. Namísto soupeření na způsob třídního boje nabídněme ideál harmonie a vzájemného doplňování, kdy muž a žena jsou zde jeden pro druhého, a ne jeden proti druhému. Namísto totalitárního pojetí rovnosti, které vede k bezpohlavní sterilite, vycházejme z rovnosti v důstojnosti při respektování přirozených odlišností a rozdílných rolí. Proti představě o dědičné násilnické a utlačovatelské kultuře, vyzdvihněme (trochu pozapomenutou) tradici kavalírského chování k dámám a zkusme se k ní vrátit.

Tomáš Břicháček, dne 27. listopadu 2018.

[1] Stenoprotokol ze schůze Poslanecké sněmovny 1. 11. 2018, dostupné z <http://www.psp.cz>.

[2] K takovým otázkám svádí přístup Ústavního soudu, který mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách zahrnuje do ústavního pořádku – viz nález Pl. ÚS 36/01 [25. 6. 2002].

[3] Usnesení Evropského parlamentu ... o návrhu rozhodnutí Rady o uzavření, jménem Evropské unie, Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na

ženách a domácího násilí [12. 9 2017], b. 7.

[4] Kuby G.: Globální SEXuální revoluce: Ztráta svobody ve jménu svobody, Kartuziánské nakladatelství [2014], s. 29–30, 74.

[5] Společný list biskupů českých a moravských diecézí ke schvalování tzv. Istanbulské úmluvy [2018].

[6] Cit. Usnesení Evropského parlamentu, b. 4.

[7] Istanbulská úmluva vadí nejen církvi, ale i advokátům. Bojí se prolomení mlčenlivosti, [aktualne.cz](https://www.aktualne.cz) [24. 10. 2018].

[8] Viz <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/members2>.

[9] Dostupné z <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/denmark>.

[10] Analýza připravenosti České republiky k přístupu k Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí, Ministerstvo spravedlnosti ČR [2015].

[11] Sněmovní tisk 79, resp. senátní tisk 338.

[12] Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí: mýty a fakta, Úřad vlády ČR [2018], s. 9